

Beredningsgruppen för regionutveckling

VISION VÄSTRA GÖTALAND DET GODA LIVET

Antaget av regionfullmäktige 2005-04-05, § 59

❖ Sammanfattning

”Vision Västra Götaland – Det goda livet” är en vision för ”territoriet” Västra Götaland.

Det centrala inslaget i visionen är ”Det goda livet.” Det definieras enligt följande:

1. En god hälsa
2. Arbete och utbildning
3. Trygghet, gemenskap och delaktighet i samhällslivet
4. En god miljö där de förnybara systemen värnas – naturen, boendet och arbetslivet
5. Möta behoven hos barn och ungdomar
6. Uthållig tillväxt, som skapar resurser för alla, och ett rikt kulturliv

Visionen består i övrigt av tre delar:

- Hållbar utveckling med dess tre dimensioner, den ekonomiska, sociala och miljömässiga
Ett hållbart samhälle ska tillgodose dagens behov utan att äventyra kommande generationers behov. Alla beslut ska utformas på ett sätt som beaktar ekonomiska, sociala och miljömässiga konsekvenser i ett längre tidsperspektiv.
- Fyra generella perspektiv, som ska genomsyra allt – *Den gemensamma regionen, Jämställdhet, Integration och Internationalisering*
- Fem fokusområden, dit huvuddelen av utvecklingsarbetet inriktas – *1) Ett livskraftigt och hållbart näringsliv 2) Ledande i kompetens och kunskapsutveckling, 3) Infrastruktur och kommunikationer med hög standard, 4) En ledande kulturregion och 5) En god hälsa.*

I genomförandet, som kopplas till visionen, ska mål, strategier och åtgärder beslutas av den aktör som har ansvaret för ett område eller verksamhet.

Genomförandet ska ske som en lärande utvecklingsprocess och ska följas av oberoende utvärderare. Uppföljning sker årligen vid ett brett öppet seminarium.

❖ Vad visionen är

Vad står visionen för?

Vision Västra Götaland avser "territoriet" Västra Götaland. Den är ett uttryck för Det goda livet, visionen som togs fram redan under förberedandet av Västra Götaland, och som var basen i den regionala utvecklingsstrategi som regionfullmäktige antog 1999.

Visionen är ett dokument där medborgarnas valda företrädare, d.v.s. politiken, *formulerar visioner för framtiden i Västra Götaland*. Visionen beslutas i regionfullmäktige, men den ska ha förankring i det samlade politiska fältet, d.v.s. både i region och i kommuner. Processen med visionen skall även involvera näringslivet, universitet och högskolor och organisationer. Visionen blir därmed den övergripande ramen för det gemensamma utvecklingsarbetet i Västra Götaland.

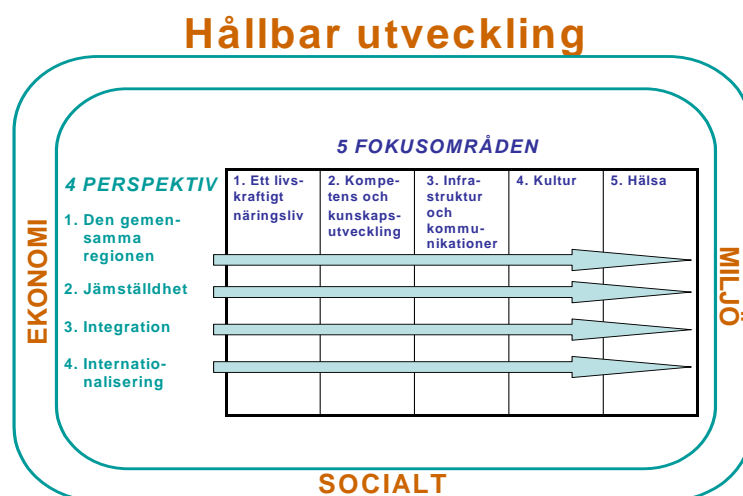
En vision är en bild av ett önskvärt framtida tillstånd. En bra vision är enkel, den ger vägledning, är inspirerande och ska hålla över tid. Olika intressen ska kunna knyta an till visionen.

Visionen består av tre delar:

- Hållbar utveckling med dess tre dimensioner, den ekonomiska, sociala och miljömässiga – en ram för allt utvecklingsarbete
- Fyra generella perspektiv, som ska genomsyra allt – *den gemensamma regionen, jämställdhet, integration och internationalisering*
- Fem fokusområden – 1) *Ett livskraftigt näringsliv* 2) *Ledande i kompetens och kunskapsutveckling*, 3) *Infrastruktur och kommunikationer*, 4) *En ledande kulturregion* och 5) *En god hälsa*.

Till detta kommer en modell för genomförande (med ansvar och roller för olika aktörer), samt en modell för löpande uppföljning och utvärdering.

Visionen kan illustreras med följande figur:

❖ Hållbar utveckling och Det goda livet – ramen för utvecklingsarbetet

Ett hållbart samhälle ska tillgodose dagens behov utan att äventyra kommande generationers behov. Hållbar utveckling innehåller tre dimensioner – den ekonomiska, sociala och miljömässiga. De är sinsemellan beroende och ska samspela och förstärka varandra. Nuvarande och kommande generationer ska tillförsäkras sunda ekonomiska, sociala och miljömässiga förhållanden. Det innebär att alla beslut ska utformas på ett sätt som beaktar ekonomiska, sociala och miljömässiga konsekvenser i ett längre tidsperspektiv.

Följande punkter har särskild tyngd i visionen Det goda livet och i en hållbar utveckling:

Det goda livet

1. *En god hälsa*
2. *Arbete och utbildning*
3. *Trygghet, gemenskap och delaktighet i samhällslivet*
4. *En god miljö där de förnybara systemen värnas – naturen, boendet och arbetslivet*
5. *Möta behoven hos barn och ungdomar*
6. *Uthållig tillväxt, som skapar resurser för alla, och ett rikt kulturliv*

Nedan anges exempel på områden som ingår i de tre dimensionerna för hållbar utveckling.

- *Ekonomiska dimensionen* med variablerna ekonomisk utveckling, produktivitet, investeringar, finansiell stabilitet, nyskapande och infrastruktur
- *Sociala dimensionen* med variablerna utbildning, arbetsliv, hälsa, inkomster, delaktighet, kultur och kreativitet
- *Miljödimensionen* med variablerna klimat, biologisk mångfald, ekosystem, luft, mark och vatten

Alla tre dimensionerna är grundläggande för en hållbar utveckling. Den absoluta merparten av variablerna bör utvecklas i rätt riktning för att utvecklingen ska kunna betecknas som hållbar.

Västra Götaland ska leva upp till åtaganden för hållbarhet i internationella deklamationer. Att få kontroll över klimatutvecklingen har stor betydelse, där minskad användning av fossila bränslen är en central del. Kemikaliefrågan är en annan viktig miljöfråga. Hållbar produktion och konsumtion ska ha en framträdande position både i ett nationellt och internationellt perspektiv.

❖ Fyra generella perspektiv – ska genomsyra utvecklingsarbetet

• *Ett gemensamt Västra Götaland*

Västra Götaland ska utvecklas till en väl sammanhållen region. Det förutsätter att delarna samspelar och förstärker varandra och bidrar till en konkurrenskraftig helhet med hållbar tillväxt, välfärd och god miljö. En gemensam region ger fler möjlighet till arbete, utbildning, vård och omsorg, kultur och fritid. I den gemensamma regionen igår både större arbetsmarknader med högre tillgänglighet, möjligheter för fler att utnyttja tillgångar inom t.ex. kulturen och att ta vara på resurser hos alla människor.

Viktiga inslag i visionen är följande:

- en region med kortare avstånd – attraktiva lokala arbetsmarknader med ökad tillgänglighet till arbete, utbildning och sociala kontakter m.m.
- en region där delarna samspelar och förstärker varandra för högre tillväxt, välfärd och ett rikt kulturliv
- växtkraft och långsiktigt positiv befolkningsutveckling i de fyra regiondelarna – Göteborgsregionen, Sjuhärad, Skaraborg och Fyrbodal.
- resurser hos varje människa tas tillvara oavsett kön, ursprung, funktionshinder, sexuell läggning eller religion.

• *Jämställdhet*

Att ta vara på resurser hos både kvinnor och män innebär bredare perspektiv och större möjligheter till nytänkande och utveckling. I utvecklingsarbetet ska varje insats analyseras och beskrivas utifrån ett kvinna/manperspektiv.

Viktiga inslag i visionen är följande:

- den könsuppdelade arbetsmarknaden är bruten och likaså de könstraditionella yrkes- och utbildningsvalen
- en jämställd maktstruktur i såväl näringslivet som offentlig verksamhet och i politiken
- hälsan är lika god hos både kvinnor och män
- en region utan mäns våld mot kvinnor och där kvinnor inte är utsatta
- kvinnor och män har lika lön för lika och likvärdigt arbete

• *Integration*

Integration handlar om att skapa ett öppet samhälle där alla invånare, oavsett etniskt ursprung och kulturell bakgrund, kan försörja sig och delta i samhällslivet på lika villkor utan att behöva ge upp sin kulturella identitet. Ingen ska behöva stå utanför arbetsmarknaden, näringskultur- och föreningslivet på grund av sitt etniska ursprung. Integration är en ömsesidig process som innebär ansvar för såväl samhället som den enskilde i fråga om mänskliga rättigheter och skyldigheter.

Viktiga inslag i visionen är följande:

- Mångfald är en gemensam tillgång, som bidrar till regionens tillväxt och utveckling
- varje kvinna och man med utländsk bakgrund finns i arbete eller utbildning
- utländsk /internationell utbildning och yrkeskompetens tas tillvara

- skillnader i sysselsättningsgrad mellan invånare med svensk respektive utländsk bakgrund har jämnats ut.
- Arbetsgivare, myndigheter och organisationer har uppnått en samverkan om integrationsprocessen för nyanlända flyktingar och invandrare som är ett internationellt föredöme
- valdeltagandet är högt och fler medborgare med utländsk bakgrund finns i beslutande församlingar
- en region med hög interkulturell och internationell kompetens

- *Internationalisering*

Västsverige är sedan mycket lång tid starkt internationellt beroende och öppet mot omvärlden. Utrikeshandel, internationella kommunikationer och andra kontakter med utlandet har länge varit viktiga faktorer för utveckling och välbefinnande. I takt med internationalisering och ekonomisk integration ökar omvärldsberoendet alltmer. Det gäller såväl näringslivet som andra sektorer och verksamheter.

Viktiga inslag i visionen är följande:

- Västra Götalands internationella position och konkurrenskraft är stark
- Västra Götaland har utvecklat allianser och partnerskap för att få gehör för sina intressen i det europeiska samarbetet och deltar i samarbete även på den globala arenan
- Västra Götaland är attraktivt för företag, kapital, kompetent arbetskraft, forskare, studenter och besökare
- Medborgarna har hög kompetens att verka internationellt

❖ Fem fokusområden

Visionen Det goda livet innehåller *fem fokusområden* som ska prioriteras i ett långsiktigt arbete för att stärka utvecklingen i Västra Götaland. I samtliga områden ingår hållbarhetsperspektivet och de fyra generella perspektiven.

1 *Ett livskraftigt och hållbart näringsliv*

Västra Götalands utveckling beror i hög grad av utvecklingskraften hos ett näringsliv som verkar i skarp konkurrens och i samspel på nationella och internationella marknader. Specifikt för näringslivet i Västra Götaland är stort internationellt beroende och hög specialisering och starka nätverk inom nationellt betydelsefulla branscher, med betydande inslag av företag som är verksamma på en konkurrensutsatt global marknad. Det är viktigt att stärka betingelserna för både befintligt näringsliv och för nyskapande och nyföretagande, liksom samverkan mellan forskning, näringsliv och det omgivande samhället.

Viktiga inslag i visionen är följande:

- Ett näringsliv präglad av utvecklingskraft och nyskapande och förmåga att ta fram nya produkter och tjänster som kan konkurrera på en global marknad, och attraktivt för investeringar – både nationellt och internationellt
- Högt utvecklade samverkan mellan forskning, näringsliv och samhälle för att stärka innovationer och kluster
- Positivt klimat för entreprenörskap och nyföretagande
- Väl fungerande hållbara arbetsmarknader med hög sysselsättning som bidrar till en uthållig tillväxt och välfärd
- Ett näringsliv där resurshushållning, miljöriktig teknik och miljöanpassning av produkter och tjänster står i förgrunden
- Västra Götaland är långsiktigt Skandinavien mest besökta, uppskattade och inkomstbringande turismregion.
- Ett näringsliv som använder utvecklingskraften i en jämställd och mångkulturell arbetsmarknad.

2 *Ledande i kompetens och kunskapsutveckling*

Regioner med välutbildad befolkning är attraktiva, drar till sig investeringar och utvecklas snabbare. Välutbildade medborgare medverkar till skapandet av en hållbar välfärd. Den snabba utvecklingen i arbetslivet och teknikutvecklingen kräver ett högt tempo i kompetens- och kunskapsutveckling. En hög nivå inom utbildning och forskning är en av de långsiktigt viktigaste frågorna för Västra Götalands utveckling

Viktiga inslag i visionen är följande:

En grundskola, gymnasieskola och vuxenutbildning med hög kvalitet

- Stimulerande lärmiljöer där kunskaper utvecklas utan hänsyn till geografiska, sociala eller kulturella begränsningar, och där hållbar utveckling i dess tre dimensioner får genomslag.

- Skolan är mottaglig för impulser från arbetslivet med elever som är väl rustade för kommande yrkesliv och livslångt lärande
- Elevens behov står i centrum – kvalitet, valfrihet, delaktighet och inflytande har stor plats
- Skolan är en mötesplats som tillgodoser behoven av individuellt kunskapssökande
- Såväl grund- som gymnasieskolan som vuxenutbildning är organiserad så att övergången till nästa högre utbildningsnivå främjas
- Regional samverkan inom utbildningen för högre kvalitet till lägre kostnader.

Högre utbildning och forskning av hög internationell klass

- Attraktiva och dynamiska högskoleutbildningar på en internationellt hög nivå och där inslaget av internationellt utbyte är stort.
- Varannan vuxen har någon form av högskoleutbildning
- det ”västsvenska universitetet” – en utbyggd och nära samverkan mellan självständiga universitet/högskolor för en internationellt högtstående forskning och effektivt utnyttjande av spetskompetens och resurser
- Skillnaderna i utbildningsnivå har utjämnats mellan olika delar av regionen

Det livslånga lärandet – för ständig kompetensutveckling

- Kompetensutveckling är tillgänglig för alla och går att kombinera med annan verksamhet i lätt tillgängliga lärmiljöer på sätt som främjar jämställdhet och integration
- Långt driven samverkan mellan utbildningsanordnare och övriga samhället
- Ett lärandeklimat som stimulerar både lärande i utbildningssystemet och kompetensutveckling i bl.a. arbetslivet.
- Utbildning, yrkeskompetens och erfarenhet tas tillvara

Gemensamt

Alla medborgare ska ha en kompetens som bidrar till en utveckling som möter dagens behov utan att äventyra framtida generationers behov av att tillgodose sina. Könstraditionella utbildnings- och yrkesval är brutna och det finns inte utbildningsskillnader föranledda av människors kön och ursprung.

3   *Infrastruktur och kommunikationer med hög standard*

Västra Götaland är Nordens främsta transportregion och en motor för svensk ekonomi. Transportsystemet är viktigt för människors tillgänglighet till arbete, utbildning och fritid. Investeringar i en hållbar och säker infrastruktur har avgörande betydelse för näringslivets utveckling såväl i regionen som i landet som helhet. Effektiva och säkra godstransporter och en snabb och säker kollektivtrafik har stor betydelse för tillväxt och utveckling. Transportsystemet har stor betydelse i en politik för hållbar utveckling, framför allt ekonomiskt och socialt, men konflikter kvarstår gentemot miljödimensionen.

Viktiga inslag i visionen är följande:

Internationellt transportnav

- Den internationella kopplingen för samtliga trafikslag är stark och logistiken präglas av säkerhetstänkande
- Göteborgsområdet är norra Europas logistikcentrum, vilket innefattar hög standard på anslutande väg- och järnvägsstråk

- Direktflyg till Europas viktiga destinationer
- Nordens nav för sjötransporter och sjögods
- Stark näringslivs- och miljörelaterad forskning och utveckling vad gäller logistik och transporter
- Snabba, säkra och energieffektiva flöden – effektiva terminaler och smidiga regelverk
- Transportsystemet förändras i hållbar riktning, bl.a. genom att oljeberoendet minskar genom ökad användning av alternativa bränslen.

En hållbar och konkurrenskraftig infrastruktur

- Investeringar i infrastrukturen som främjar en hållbar tillväxt, god tillgänglighet till och inom Västra Götaland samt ger hög säkerhet och en positiv utveckling i regionens olika delar. De utrikes förbindelserna har hög klass.
- Infrastrukturutbyggnad som tar hänsyn till natur- och kulturmiljöer, bidrar till bättre bebyggelsemiljöer och beaktar både kvinnor och mäns värderingar.

Kollektivtrafik för en gemensam region

- Kollektivtrafiken har ett konkurrenskraftigt utbud som en del i ett långsiktigt hållbart transportsystem med hög tillgänglighet
- Kortare restider ökar tillgängligheten till arbetsmarknader och utbildning, både i och kring Västra Götaland, vilket gör regionen rundare (det gemensamma Västra Götaland)
- Kollektivtrafiken utvecklas i en riktning som svarar mot både kvinnor och mäns transportbehov, den ska främja integration och vara tillgänglig för funktionshindrade.

IT-region i internationell tätposition

- En infrastruktur för bredband med högsta hastighet och kapacitet till alla företag och hushåll, så att IT kan utnyttjas såväl för medborgarnas personliga utveckling, delaktighet och service som för att stärka regionens konkurrenskraft.
- Ledande i tillämpning av IT som främjar konkurrenskraft, resursutnyttjande och demokrati.

4   *En ledande kulturregion*

Västra Götaland är en region med tydlig kulturprofil. Natur- och kulturarv, kulturhistoria och starka verksamheter som GöteborgsOperan, Göteborgs Symfoniker och Film i Väst ger regionen identitet och särprägel. Kulturen bidrar till medborgarnas personliga utveckling, länkar samman folkgrupper och individer och binder samman regionen. Att vårda kulturarvet ger trygga och kreativa människor. Kulturen medverkar i regionens utveckling också genom att allt fler arbetar i denna sektor, nya företag bildas och kulturens tillgångar blir alltmer nationellt och internationellt kända. Kulturen är en viktig del av upplevelsenäringen.

Viktiga inslag i visionen är följande,

- Alla medborgare har kulturen som kraftkälla och stimulans och deltar aktivt i kulturlivet
- Kultur med kvalitet och bredd blomstrar i hela regionen
- Muséer, arkiv, bibliotek och folkbildning är stöd för det livslånga lärandet
- Kulturen är en öppen dörr till världen

- Kulturen är en tillgång för tillväxt och utveckling såväl i Västra Götaland som nationellt och internationellt
- Kulturmiljön och de kulturhistoriska värdena vårdas och utvecklas
- Kön- och mångfaldsperspektivet får ett brett genomslag inom kulturen

5 *En god hälsa*

Hälsa är ett centralt värde i Det goda livet. Vår hälsa påverkas av arv, livsstil och den miljö vi lever i. Förändringar i levnadssätt, bättre boende- och arbetsmiljöer och hälso- och sjukvårdens utveckling har i det långa perspektivet lett till bättre hälsa och ökad livslängd. Fortfarande finns dock hälsoproblem. Att samhällsutvecklingen i stort och förhållanden i arbetslivet har betydelse är otvetydigt. En god fysisk miljö är viktig, men också stabila sociala och ekonomiska förhållanden med en uthållig tillväxt som skapar resurser till alla och ger arbete.

Viktiga inslag i visionen är följande:

- Folkhälsoperspektivet är framträdande och hälsoaspekter beaktas i samhällsplaneringens hela fält. Västra Götaland har en internationell tätposition inom folkhälsan.
- Den arbetsrelaterade ohälsan finns inte kvar som samhällsproblem. Boende- och livsmiljöer har hög kvalitet och människor har delaktighet i samhällslivet
- Hälsoklyftor som är relaterade till kön och etnisk bakgrund är utjämnade, liksom de regionala skillnaderna
- Barnen kan utveckla sina fysiska, psykiska och sociala förmågor utan begränsningar och får växa upp i en trygg och säker miljö
- En hälso- och sjukvård med hög tillgänglighet och kvalitet och på lika villkor med respekt för allas lika värde – som i kombination med hög kunskapsnivå och starka forskningsinslag har stor betydelse som tillväxtfaktor för Västra Götalands utveckling
- En väl utvecklad samverkan mellan aktörer som påverkar betingelser för hälsa – t.ex. arbetsliv, kommuner, organisationer, primärvård – och där det inom hälso- och sjukvårdssystemet finns utrymme för en variation av olika aktörer. Individens eget ansvar utgör basen för hälsan.

❖ Genomförande

Vision Västra Götaland är dokumentet där medborgarnas valda företrädare, dvs. politiken, lägger fast visionerna för framtidens Västra Götaland. Visionen tas fram i en process så att den har anslutning även från partnerskapen i form av näringsliv, universitet och högskolor, organisationer m.fl.

Nästa steg är *mål, strategi och åtgärder*. Grundläggande är att varje aktör beslutar om mål, strategi och åtgärder för den verksamhet man har ansvaret för. Det gäller kommuner och kommunförbund, Västra Götalandsregionen, näringsliv, organisationer, arbetsmarknadens parter, universitet och högskolor, statliga myndigheter, kommunala och regionala bolag och flera andra.

Visionen, och arbetet att uppnå visionen, är *en lärande utvecklingsprocess* och baseras på följande begreppsapparat och ansvar:

- *Vision* – bild av ett framtida önskvärt tillstånd
Vision Västra Götaland tas fram gemensamt av Västra Götalandsregionen och kommunerna i samråd med en rad parter i regionen, och beslutas av regionfullmäktige
- *Mål* – vad som ska uppnås. Konkreta, tidssatta och uppföljningsbara (mätbara).
Målen beslutas av den aktör som har ansvaret för ett område
- *Strategi* – vägar för att nå målen
Beslutas av den aktör som har ansvaret för området
- *Åtgärder* – det som ska göras
Beslutas av den aktör som har ansvaret för området
- *Uppföljning och utvärdering*
Sker dels via den aktör som har ansvaret för ett område, dels via en oberoende uppföljning/utvärdering av visionen i sin helhet. Årligt öppet seminarium.

❖ Uppföljning och utvärdering

Varje aktör med genomförandeansvar ansvarar för uppföljning av *sin respektive verksamhet*. Vidare ska en *oberoende* uppföljning och utvärdering göras *i ett helhetsperspektiv* utifrån visionen och då avse utvecklingen både i Västra Götaland och de fyra kommunförbundsområdena. Västra Götalandsregionen och kommunförbunden ansvarar tillsammans för den processen. Det sker genom Beredningsgruppen för regionutveckling (BRU). Uppföljningen ske gentemot de tre dimensionerna i Hållbar utveckling (modell för detta finns framtagna) och mot de utmaningar för en hållbar framtid som redovisats i utredningsarbetet om Hållbar tillväxt. För den processen kontrakteras en oberoende utvärderingsresurs – gärna med samhällsforskare. Uppföljningen bör ske löpande och ha formen av en lärande process.

En gång per år anordnas ett brett och öppet seminarium där utvärderarna redovisar sina analyser, som underlag för diskussioner om vart utvecklingen är på väg och hur den kan påverkas. Här deltar politiker, näringsliv, forskare, myndigheter, organisationer, media m.fl.